

آیات الاحکام

حجة الاسلام دکتر قاسم سبحانی فخر

عضو هیات علمی دانشگاه بوعلی سینا

حجة الاسلام دکتر قدرت الله نیازی

عضو هیات علمی دانشگاه بوعلی سینا

www.ketab.ir

BP

سبحانی فخر، قاسم، ۱۳۴۰

۹۹/۶

آیات الاحکام/ قاسم سبحانی فخر، قدرت الله نیازی.

۲۲۹ س /

- همدان: مرکز نشر دانشگاه بوعلی سینا ۱۳۹۵

۱۳۹۵

۲۵۳ ص.: مصور، جدول، نمودار

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۲۸-۲۱۴-۰

۱. قرآن - قوانین و احکام ۲. فقه جعفری - قرن ۱۴. الف. نیازی، قدرت الله، نویسنده

همکار ب. عنوان.

رده دیویی ۲۹۷/۱۷۴

عنوان:

آیات الاحکام

تألیف:

قاسم سبحانی - دکتر قدرت الله نیازی

ناشر:

مرکز نشر دانشگاه بوعلی سینا

چاپخانه:

روشن

صفحه و قطع:

۲۵۳ - وزیری

نوبت چاپ:

اول

تیراژ:

۱۰۰۰

قیمت:

۱۵۰۰۰ تومان

تاریخ انتشار:

۱۳۹۵

شابک:

۹۷۸-۶۰۰-۱۲۸-۲۱۴-۰

شماره کتاب:

۲۸۳/الف

کلیه حقوق برای مرکز نشر دانشگاه بوعلی سینا محفوظ است

مراکز فروش در همدان: ۱. دانشگاه بوعلی سینا، مرکز نشر تلفکس: ۰۸۱-۳۸۲۹۱۲۷۶

۲. خیابان شهید حسین فهمیده، روبروی پارک مردم، فروشگاه مرکز نشر دانشگاه

۳. خیابان مهدیه روبروی خانه معلم - انتشارات دانشجو

نماینده گی فروش در تهران: ۱. موسسه کتابیران، میدان انقلاب، خیابان لبافی نژاد غربی (بعد از چهار راه کارگر جنوبی)

بعد از فروشگاه شيلات، پلاک ۲۳۷ تلفن: ۶۶۹۲۶۶۸۷-۶۶۴۲۳۴۱۶

۲. نوپردازان، میدان انقلاب، خیابان لبافی نژاد، بین ۱۲ فروردین و اردیبهشت، پلاک ۲۰۶ تلفن: ۶۶۴۹۴۴۰۹-۶۶۴۱۱۱۷۳

کتاب الطهارة

۳	اقسام طهارت
۳	آیه اول
۴	آیه دوم
۵	آیه سوم
۶	آیه چهارم
۷	آیه پنجم
۷	آیه ششم
۸	تبیین و توضیح

کتاب الصوم

۲۷	اوقات نماز
۳۲	در باره قبله
۳۶	نماز مسافر
۳۹	تمجید اهل ذکر و نماز
۴۰	آثار نماز و ذکر
۴۲	نماز جمعه
۴۴	نماز جمعه در زمان غیبت

کتاب الصوم

۵۲	معنای مریض و مسافر
۵۳	موارد تخصیص

کتاب الحج

۶۵	ویزگیهای کعبه
۶۸	مقام ابراهیم
۶۸	محدوده امنیت و معنای آن
۷۰	وجوب حج و شرائط آن
۷۲	محل نماز طواف
۷۴	دعای ابراهیم در باره مکه
۷۶	برخی واجبات حج
۸۲	برخی احکام حج
۸۳	اشاره به تجارت در حج و وقت به عرفات و مشعر
۸۵	یاد خدا در پایان مراسم حج
۸۷	ذکر خدا در ایام تشریق، پاک شدن حج گز
۸۸	منع از عبادت و مسجد
۸۹	قدمت خانه خدا
۹۰	اشاره به فوائد حج و لزوم قربانی
۹۳	تقصیر و طواف
۹۴	احکام صید در حال احرام

کتاب النذر و العهد والیمین و الکفارات

۱۰۳	نذر چیست و چگونه منعقد میگردد؟
۱۰۴	احکام نذر
۱۰۷	روایات در باب نذر
۱۰۸	عهد
۱۱۰	یمین

کفارات ۱۱۵

کتاب الانفاق

سفارش به انفاق ۱۲۱

پاداش انفاق ۱۲۴

حقیقت انفاق و آثار آن برای فرد ۱۲۵

دو نکته ۱۲۷

سفارش به پرداخت زکات ۱۲۷

قرض ۱۲۸

کنز و عدم انفاق ۱۳۰

اهداف تشریع انفاق ۱۳۲

وجوب زکاة ۱۳۵

چند نکته ۱۴۳

خمس ۱۴۴

دو نکته ۱۴۵

کتاب الاطعمة و الاربعه

ممنوعیت حکم بدون اذن الله ۱۵۱

آنچه اکلتش حرام است ۱۵۱

تأکید بر بردن نام خدا ۱۵۵

حلال گوشتها ۱۵۸

اصالة الحلّ و الاباحة ۱۶۲

صيد و احکام آن ۱۶۶

طعام اهل کتاب ۱۶۸

حرمت خمر ۱۷۰

۱۷۲	 حیوان دریایی
۱۷۴	 موارد جواز اکل مال غیر
۱۷۷	 اسراف در اکل
۱۸۴	 تکمله
۱۸۹	 کتاب الامر بالمعروف و النهی عنی المنکر
۱۸۹	 وجوب امر به معروف و نهی از منکر
۱۹۶	 چند نکته

کتاب الحجر

۲۰۹	 معنای حجر و اسباب آن
۲۱۹	 کتاب الوصایا
۲۲۹	 کتاب المیراث
۲۳۳	 آیات ارث
۲۳۴	 چند نکته
۲۴۵	 فروع
۲۴۹	 فهرست منابع

قرآن کریم، آخرین و کامل‌ترین کتابی است که خداوند برای هدایت بشر بر قلب پیامبر خاتم نازل کرد؛ این کتاب که در غیر بشری بودنش تردیدی نیست، همه نیازهای بشر برای رسیدن به فلاح و سعادت را دربردارد: «وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ»^۱ قرآن، حقیقت هستی و جایگاه انسان در جهان را مشخص کرده و بر اساس آن، برای زندگی او در همه ابعاد، طرح و برنامه داده است؛ مشخص کرده که انسان از کجا آمده و به کجا خواهد رفت و چه باید بکند.

این طرح و برنامه، با توجه به خصوصیات طبیعی انسان است؛ یعنی با توجه به این که انسان موجودی اجتماعی است و نمی‌تواند تنها زندگی کند و پیوسته در ارتباط و داد و ستد همه‌جانبه با دیگران بسر می‌برد. از همین دیگر دارای صفاتی از قبیل حرص، طمع ناسپاسی، منفعت طلبی و مانند آن است. به‌این جهت، هدایت بودن قرآن، اقتضا دارد که طرح و برنامه‌اش همه ابعاد زندگی فردی و اجتماعی را شامل شود، و در غیر این صورت، کتابی کامل و جامع نخواهد بود. کامل و جامع بودن قرآن کریم، به این بسنده که تمام جزئیات تکالیف و احکام وضعی و تکلیفی را بیان کرده باشد، زیرا چنین چیزی نه ممکن است و نه مطلوب. کامل و جامع بودن قرآن، به این است که خطوط کلی دین؛ یعنی اصول اعتقادی و انسان‌شناسی و کلیات تکالیف و احکام در همه زمینه‌ها را با عبارات گوناگون که اعجازش نه‌این است، تبیین نموده و برای فهم جزئیات احکام و معارف، مردم را به رسول خدا ارجاع داده است: «يُؤْتِيكَ إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ»^۲ و رسول الله هم به مقتضای خبر متواتر ثقلین، این سؤالات را به اهل البیت خود محوّل کرده است.

با توجه به آنچه گفته شد، مهم‌ترین منبع استنباط تکالیف و احکام، قرآن کریم است و پس از آن، سنت پیامبر و کسانی که پیامبر آنان را به جانشینی خود منصوب کرده است. عقل نیز در جایی که همه عقلاً نظری یکسان دارند، مانند قبح ظلم و حسن عدل، منبعی شرعی در کنار آن

^۱ سوره نحل، آیه ۸۹.

^۲ سوره نحل، آیه ۴۴.

دو است. جدای از این، عقل در همه مراحل استنباط احکام از کتاب و سنت حضور دارد و چه بسا مانند مخصّص متّصل برای آیات و روایات باشد.

اگر پذیرفتیم مهم‌ترین منبع استنباط احکام، قرآن کریم است، ضرورت تحقیق در باره آیاتی که بیان‌گر احکام شرعی است روشن می‌گردد. به همین جهت فقهای بزرگ از قدیم الایام به تألیف کتاب‌هایی در این موضوع پرداخته‌اند. معروف‌ترین این تألیفات، عبارتند از: *فقه القرآن فی شرح آیات الاحکام* (قرن ششم)، *کنز العرفان فی فقه القرآن* (قرن نهم)، *زبد البیان فی احکام القرآن* (قرن دهم) و *مسالك الافهام الی آیات الاحکام* (قرن یازدهم). از آنجا که این دست کتاب‌ها با هدف تدریس تألیف شده و برای تدریس مناسب نیستند و همچنان خلأ کتاب‌هایی در این باره برای تدریس وجود دارد. کتاب حاضر گامی در جهت پرکردن این خلأ می‌باشد. امیدواریم خداوند بپذیرد و تألیف این کتاب را عین صالح بحساب آورد و توفیق اتمام عنایت فرماید.

مؤلفان